

معماری کتابخانه‌ها

طراحی ساختمان کتابخانه عمومی مدرن

نوشته: جرارد بی. مک‌کیبل، جیمز آر. کندی
ترجمه: سید ابوالفضل هاشمی

www.ketab.ir

عنوان و نام پیدآور	معماری کتابخانه‌ها (ایران) جرارد بی. مک‌کیبل، جیمز آر. کندی، مترجم سید ابوالفضل هاشمی.
مشخصات نشر	تهران: یزدا، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	۲۷۸ ص.
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	عنوان اصلی: Planning the modern public library building. c2003.
موضوع	ساختمان‌های کتابخانه - طرح و ساختمان
موضوع	کتابخانه‌های عمومی - برنامه‌ریزی
موضوع	کتابخانه‌ها - معماری
موضوع	ساختمان‌های کتابخانه - ایالات متحده - طرح و ساختمان
موضوع	کتابخانه‌های عمومی - ایالات متحده - برنامه‌ریزی
موضوع	کتابخانه‌ها - ایالات متحده - معماری
شناسه افزوده	مک‌کیبل، جرارد بی.، ویراستار
شناسه افزوده	McCabe, Gerard B.
شناسه افزوده	کندی، جیمز رابرت، ۱۹۴۳ - م.، ویراستار
شناسه افزوده	Kennedy, James R. (James Robert)
شناسه افزوده	هاشمی، ابوالفضل، ۱۳۴۶ -، مترجم
رده بندی کنگره	۵/م۶ ۱۳۹۱/۲۶۷۹
رده بندی دیویی	۲۲۷/۸۲۴
شماره کتابشناسی ملی	۲۸۵۹۳۴۲

معماری کتابخانه‌ها

طراحی ساختمان کتابخانه عمومی مدرن

نوشته: جرارد بی. مک‌کیبل، جیمز آر. کندی / ترجمه: سید ابوالفضل هاشمی

ناشر: یزدا / چاپ اول: ۱۳۹۱ / قطع: وزیری / تعداد صفحات: ۲۷۸ صفحه /
آماده‌سازی قبل از چاپ: نشریه تفکر معماری / مدیر تولید: محمد پیروزمند /
صفحه‌آرا: قاسم حسینی / طراح جلد: امیرپادر میرمحمدعلی رودکی /
چاپ و صحافی: یزدا / شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه / بهای: ۱۵۰۰۰ تومان /

شابک: ISBN: 978-600-165-235-6

نشر یزدا و گروه نشریات

دفتر نشر و نمایشگاه دائمی: تهران، سیدخندان، خیابان ارسباران، کوچه‌ی ستاری،
شماره‌ی ۲۲، ساختمان یزدا دورنگار: ۲۲۸۸۵۶۵۱ (۰۲۱) تلفن: ۵۰-۲۲۸۸۵۶۴۷ (۰۲۱)
نماینده‌ی انحصاری بخش: تهران، خیابان انقلاب، خیابان اردیبهشت (منیری جاوید)، بین خیابان
لیافی‌نژاد و جمهوری اسلامی، ساختمان شماره ۱۰، انتشارات فدک ایساتیس، تلفن: ۶۶۴۸۲۲۲۱

توجه: به موجب قانون حمایت حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸/۱۱/۱۱ و همچنین قانون
ترجمه و تکثیر کتب و نشریات و آثار صوتی مصوب سال ۱۳۵۰ تمام حقوق این اثر به هر نحو برای نشر یزدا
م محفوظ است. نشر و پخش تمام یا قسمتی از این کتاب بدون اجازه از ناشر، باعث پیگرد قانونی خواهد شد.

WWW.YAZDAPUB.IR / WWW.HVAC.IR / WWW.KHANETASISAT.IR

فهرست

پیش‌گفتار	۱۳
مقدمه	۱۵
بخش ۱ آغاز طراحی	۱۷
طراحی اولیه برای یک کتابخانه‌ی جدید	۱۹
مشکلات ساختمان موجود	۱۹
گروه ساختمانی	۲۳
نیازسنجی- به دنبال حمایت جامعه	۲۵
پلان خدماتی کتابخانه	۲۶
چه مقدار ساخت‌وساز نیاز است؟	۲۶
انتخاب مشاور	۳۰
برنامه ساختمان	۳۱

قبل از اندازه‌گیری ساختمان، آن را بسنجید: از نظر خدمات، مجموعه‌ها و

تجهیزات جدید	۳۵
--------------------	----

نوآوری در بخش دانشگاهی: با توجه به نیازها، مجموعه‌ها و تجهیزات	۳۷
--	----

۳۹	نوآوری در بخش عمومی: توجه به مجموعه‌ها، نیازها و تجهیزات
۴۲	سوالات طراحی برای هر پروژه: ماورای چارچوب بیاندیشید
۴۳	نیازهای فضایی: درک همه‌ی عوامل موثر
۴۵	تحقیق تجربی: تحلیل فضای موجود و امور اجرایی
۴۷	خلاصه

تکامل بخشی کتابخانه: نمایی از طرح پایدار..... ۵۱

۵۱	مقدمه
۵۲	مکان ساختمان
۵۵	طرح ساختمان
۶۱	طراحی داخلی
۶۲	سیستم‌های مهندسی
۶۵	نتیجه: انواع رویکردها

کمی پیشگیری: مدیران کتابخانه و طراحی کتابخانه‌های عمومی .. والری میر Valerie L. Meyer

۶۷	Meyer
۶۷	بخش کودکان
۶۸	خدمات جوانان
۶۸	مجموعه‌های چندرسانه‌ای
۶۹	منابع رایج
۶۹	تاریخ محلی
۶۹	نسب‌شناسی
۷۰	مجموعه‌های داستانی و غیرداستانی
۷۰	مجموعه‌های اطلاعاتی/مرجع
۷۰	ناحیه‌ی قدردانی - اهدایی
۷۰	گالری هنری و نواحی نمایش
۷۱	فضای سکوت/مطالعه
۷۱	اتاق‌های چندمنظوره/جمعی
۷۱	فضای کارآفرینی
۷۲	اتاق‌های کار

بخش ۲: حمایت همه جانبه ۷۵

مشکلات جامعه در فرایند ساخت کتابخانه ۷۷

مقدمه ۷۷

مدیر کتابخانه به عنوان یک بازیگر کلیدی ۷۸

شکل یا آرایش شورا ۷۹

ضوابط ۸۰

اصلاح شوراها ۸۰

شورای ساختمان ۸۱

شورای ترویج و تبلیغات ۸۳

شورای گردآوری کمک های مردمی ۸۵

نتیجه ۸۷

تأیید کردن: فرایند ساخت کتابخانه های عمومی در هنریکو، ویرجینیا ۸۹

بخش ۳: جریانات کلیدی طراحی ۹۵

کاربردهای تکنولوژی تکفروشی و نقش آن ها در کتابخانه های مدرن ۹۷

اطلاعات مصرف کنندگان مهم و اساسی است ۹۸

بازی تصویر ۹۹

استفاده از اصول عرضه در کتابخانه ۱۰۰

عامل بوت برآش ۱۰۱

نقاط قوت سبب افزایش میزان امانت می شود ۱۰۳

پوشش نهایی ۱۰۴

تجارت قفسه ای ۱۰۴

ایجاد اتاق در اتاق ها ۱۰۵

موفقیت ساخت و ساز در کتابخانه ۱۰۶

استراتژی های اجرایی ۱۰۷

استراتژی طراحی کلان ۱۰۷

استراتژی های آموزش ۱۰۷

اجرا کردن ۱۰۸

۱۱۰	منابع
۱۱۰	کتاب‌شناسی

راهنمایی برای انتخاب مبلمان کتابخانه

۱۱۱	مقدمه
۱۱۱	مبلمان معمولی
۱۱۴	مبلمان مصرفی
۱۱۷	تصمیماتی درباره مواد مبلمان
۱۲۶	ساخت مبلمان: معیارهای تعیین کیفیت
۱۳۲	راه‌حل‌های داده و نیرو
۱۳۲	یک مورد خاص برای ارزش‌گذاری و تعیین کیفیت

طراحی محوطه، مؤسسه و تأسیسات

۱۳۵	مقدمه
۱۳۶	طرح اکولوژی
۱۳۷	ملاحظات طراحی
۱۴۵	برنامه‌ی مدیریت حفاظت
۱۴۷	نتیجه

بخش ۴: کتابخانه‌های مشارکتی

کتابخانه‌های مشارکتی: شکل نهایی تعاون

۱۵۳	مقدمه
۱۵۳	تعریف
۱۵۳	کتابخانه
۱۵۴	پس‌زمینه
۱۵۵	تجربه‌ی کانادایی
۱۵۶	تجربه‌ی پنسیلوانیا
۱۵۷	یک بررسی بین‌المللی بزرگ
۱۵۸	تجربه‌ی استرالایای جنوبی
۱۵۸	تجربه‌ی فلوریدا

کتابخانه‌های عمومی - دانشگاهی.....	۱۶۰
مزایای دیگر کتابخانه‌های مشارکتی.....	۱۶۲
عوامل کلیدی موفقیت.....	۱۶۳
اهمیت توافق.....	۱۶۴
طراحی کتابخانه‌ی مشارکتی: یک فهرست.....	۱۶۶
نتایج.....	۱۷۰

بخش ۵: ارائه‌ی خدمات برای کودکان، جوانان و بزرگسالان..... ۱۷۵

طراحی فضای کتابخانه برای کودکان و نوجوانان.....	۱۷۷
برای چه کسی این فضا را طراحی می‌کنید؟.....	۱۷۷
نظر شما چیست؟.....	۱۷۸
ترکیب عقاید.....	۱۷۹
ملاحظات دیگر.....	۱۷۹
جمع‌آوری اطلاعات.....	۱۸۰
قراردادن در کنار هم.....	۱۸۱
به انجام‌رسانی.....	۱۸۳
حادثه‌ی بزرگ.....	۱۸۴
ارزیابی.....	۱۸۴

استفاده از جوانان به‌عنوان منابعی در طراحی فضایی برای جوانان، در کتابخانه

عمومی.....	۱۸۷
بنیاد و پایه.....	۱۸۷
نیاز به توان اولیه.....	۱۸۸
اجزای فضای جوانان.....	۱۸۹
تاثیر کلی توان ورودی جوانان.....	۱۹۲
تاثیر خاص توان ورودی جوان.....	۱۹۲
نتیجه.....	۱۹۴

دوستانه ساختن فضای یک کتابخانه..... ۱۹۷

بخش ۶: تکنولوژی..... ۲۰۱

شبکه‌بندی بی‌سیم در کتابخانه: ایجاد شبکه ارتباطی در کل کتابخانه - راهبردی در	۲۰۳
زمینه تصمیم‌گیری برای طراحان.....	۲۰۳
اثر استانداردها.....	۲۰۴
چرا بی‌سیم.....	۲۰۶
چرا بی‌سیم پیشرفت نمی‌کند؟.....	۲۰۷
بی‌سیم برای زمان حال یا آینده؟.....	۲۰۸
چگونگی اجرای تکنولوژی بی‌سیم.....	۲۱۰
ملاحظات و پیشنهادات دسترسی کاربر.....	۲۱۱
فهرست استانداردهای بی‌سیم.....	۲۱۳
ملاحظات در طراحی و مدیریت خدمات کامپیوتری.....	۲۱۳
انواع خدمات کامپیوتری.....	۲۱۸
ملاحظات طراحی.....	۲۲۴
کتاب‌شناسی.....	۲۲۴
نتیجه.....	۲۲۵
اهمیت نورپردازی.....	۲۲۵
James R. Kennedy جیمز کندی.....	۲۲۵
ابتدا نور طبیعی.....	۲۲۸
نور مصنوعی.....	۲۳۱
مفاهیمی جدید برای تکنولوژی در طراحی کتابخانه.....	۲۳۱
مقدمه.....	۲۳۱
نورپردازی و پنجره‌ها.....	۲۳۴
استقلال نیرو- یک رویای قابل دستیابی: تولید نیروی برق.....	۲۳۶
تکنولوژی کامپیوتر: سخت‌سیمی و بی‌سیمی.....	۲۳۶
ذخیره‌سازی روباتی.....	۲۳۶
قفسه‌بندی فشرده.....	۲۳۷
نظام‌های امانت خود-بررسی.....	۲۳۸
ارتباطات.....	

نتیجه ۲۳۹

بخش ۷: ساختمان‌های برجسته ۲۴۱

مرکز چندرسانه‌ای و کتابخانه‌ی ایالت ساراواک ۲۴۳

زمینه ۲۴۳

برنامه‌ریزی ۲۴۶

شکل و حالت معماری ۲۴۹

کتابخانه‌های تاریخی و ارزش دائمی آن‌ها: کتابخانه‌ی عمومی بروکلین، ساختمان‌های

تاریخی آن را نوسازی می‌کنند ۲۵۳

توالی ورودی ۲۵۷

انسجام روابط درونی ۲۵۸

یکپارچگی سیستم‌های زیرساختی جدید ۲۵۹

نورپردازی ۲۶۰

تکمیل تکنولوژی ۲۶۱

تکمیل عناصر جدید ۲۶۲

منابع ۲۶۸

نتیجه ۲۶۸

درباره‌ی نویسندگان ۲۶۹

نمایه‌ها ۲۷۳

پیش‌گفتار

هر معماری عقاید ویژه‌ای درباره‌ی کتابخانه‌ها دارد. من در ایجاد تغییرات سریع و موثر در طراحی کتابخانه‌ها، تکنولوژی‌های جدید، کامپیوترها، بازاندیشی خدمات و اهداف اصلی، استفاده‌ی موثر از کارکنان و تأثیرات همه‌ی این موارد بر پلان کاربردی و زیباشناختی، تلاش‌های فراوانی کرده‌ام. بدون هیچ جنبه‌ی تاریخی، تغییرات بسیاری در هر نوع از کتابخانه‌ها وجود داشته است. نمایش، ذخیره، تصحیح، ثبت و بازیابی کتاب‌ها و حتی وضعیت ظاهری بسیاری از کتاب‌ها در یک حالت ناپایداری هستند.

کتابخانه‌ها پیش از این تحول عظیمی داشتند. تا قرن نوزدهم، تغییرات سیستمی در یونان و رومیان ثابت بوده است. کتاب‌ها در طی قرون گذشته، گنجینه‌هایی بودند که کتابداران، آن‌ها را به شکل مجموعه‌های بسته ارائه می‌دادند. با انقلابی در این زمینه، کتاب‌ها برای اولین بار در قفسه‌های باز قرار گرفتند و این نتیجه‌ی پیشرفت نظام رده‌بندی دیویی^۱ بود که کتاب‌ها را در نظم جهانی قرار داد. هر کتاب شماره‌ای خاص دارد که آن را در میان کل کتاب‌ها مشخص می‌کند. عموم مردم در کتابخانه‌ها گرایش به قفسه‌های باز داشتند تا به منابع نامحدودی در موضوعی خاص، مخصوصاً امر آموزش دسترسی داشته باشند؛ بنابراین کتابخانه‌های باز متولد شدند و دسترسی به اطلاعات، سبب پیشرفته‌شدن جوامع شد.

حال، ما دومین انقلاب بزرگ را در داشتن دسترسی نامحدود به اطلاعات درباره‌ی هر چیزی تصدیق می‌کنیم. انقلابی که بر اعداد و خطوط بزرگ و بلند از بایتهای خوانده‌شده، به‌وسیله‌ی ریزپردازنده‌ها در هر جایی و هر زمانی، تمرکز یافته است. دسترسی به اطلاعات جهانی، بازسازی

وسیعی را برای جهان و جهانیان فراهم می‌کند. رده‌بندی دیویی، الگویی ثابت برای کتابخانه‌های جدید، به‌عنوان مرکزی برای همه‌ی اشکال اطلاعات و به‌صورت یکسان در همه‌ی جوامع، شناخته می‌شود.

مدیریت، طراحی دانشکده‌های همگون، درایت، آگاهی و همکاری فردی با خوانندگان را در چیزی که آندرا مایکل^۱ آن را «انقلاب پیش‌بردی» در کتابخانه می‌نامد، توصیه می‌کند. ما کار طراحی را برای بیست سال آینده انجام دادیم؛ اما توسط بیل سانوالد^۲ برای تفکر پنجاه‌ساله ترویج یافتند. ما از مولفان این کتاب آموختیم که چگونه فرایندهای طراحی را توسعه دهیم، حمایت‌ها را برای توسعه‌ی کتابخانه جمع کنیم، تقسیم فضا را با دیگران موثر بدانیم و نیازهای جوانان و نوجوانان را مد نظر قرار دهیم و بهترین تغییرات تکنولوژی را برای ساختمان‌ها بپذیریم. برای اطلاعات بیشتر، به واسطه‌ی کتابنامه‌ی ساندرای تریزو^۳ به منابع دیگر رجوع کردیم. همه‌ی این موارد، ملاک‌هایی برای خوانندگان به‌حساب می‌آیند تا به دنبال طرحی موفق، در کتابخانه‌ها باشند. در کنار داشتن خدمات کارآمد و موثر کتابخانه و انجام امور بررسی تجارب موفق ملل دیگر، بن‌مایه‌ی اصلی مولفان است. یکی از موضوعات مهم و اساسی که توسط دونالد برگومی^۴ و الیزابت مارتین^۵ که در بخش ۷ نوشته شده است، کتابخانه‌هایی هستند که تاریخ، تصویر و روح جوامع را نشان می‌دهند.

من بر این باور هستم که کتابخانه‌ها دارای ارزشی ماورایی در تمام بخش‌ها و در زمانی هستند که بیش از یک انباری به‌حساب می‌آیند. درک میراث کتابخانه، نیازها و شناخت جوامع، ادراکات مهم در فرایند طراحی هستند. استفاده‌ی کامل از کتابخانه‌ها در صورتی انجام می‌گیرد که آن‌ها نمادی از زمان و مکان ما در تاریخ باشند.

طبق نظر معمار بزرگ، لوکوربوزیه^۶، «گذشته‌های زنده و مرده وجود دارند. برخی از گذشتگان محرکان حال و بهترین آغازگران در آینده هستند».

اگر موافق باشید، براساس میراث معماری، کتابخانه را طراحی کنیم؛ سپس آن را با تکنولوژی امروز ترکیب کنیم و شکل جدیدی را از ساختمان عمومی ایجاد کنیم. مکانی آزاد، باز، شگفت‌انگیز و الهام‌بخش که همسایگان و کودکان را در دریافت اطلاعات و هدایت به‌سوی زندگی بهتر، در کنار هم قرار می‌دهد. بیایید بهترین کتابخانه را تصور کنیم و راهی را برای ساخت این رویا بیابیم.

جی.آر. کارو

1. Andrea Michaels

2. Bill Sannwald

3. Sandra Trezzo

4. Donald Bergomi

5. Elisabeth Martin

6. Le Corbusier

مقدمه

زمانی که کار این کتاب را آغاز کردیم، موضوعات را از طریق پست الکترونیکی و کنفرانس‌ها مورد بحث قرار دادیم. هر دوی ما تجربه‌ی ساخت کتابخانه را داریم و می‌خواهیم موضوعاتی را مشخص کنیم که کتابداران و دیگر متخصصان را علاقه‌مند به طراحی ساختمان‌ها می‌کند. در مباحث موجود چیزی را بازنگری می‌کنیم که همگی تجارب مشاوره‌ای را دربر دارند و جایی را مد نظر قرار می‌دهیم که نیاز به اطلاعات بیشتر وجود داشته باشد و همچنین چیزی را بررسی می‌کنیم که به نوعی، امکانات آینده برای کتابخانه‌ها هستند.

در یادداشت‌های خود، مبنی بر دعوت به کار، گفتیم: «گرایش این کتاب، ترغیب کتابداران به‌سوی فعالیت‌های رایج در حوزه‌ی طراحی ساختمان است؛ پیش از این، کتاب راهنمای دیگری نداشتیم و مولفان خواستار بحث درباره‌ی جریان‌اتی از بعد مدیریتی بودند. برای شناسایی مولفان، در بین دانشکده‌ها جست‌وجو و از اینترنت استفاده کردیم. بر این باور هستیم که بهترین افراد را برای نگارش این فصول از ایالات متحده‌ی آمریکا و استرالیا یافته‌ایم.

موضوعات موجود، طیفی از اصول طراحی تا تکنولوژی‌های پیشرفته را دربر دارد؛ گرچه کامل نیستند؛ اما مسائل مهمی، در آن‌ها وجود دارد که با ساخت کتابخانه‌ها از جمله بازاریابی، ایجاد چشم‌انداز، انتخاب مبلمان و خدمات برای گروه‌های سنی مختلف، در ارتباط هستند و موجب حمایت جوامع می‌شوند.

در تجربه‌های خود، دریافته‌ایم که با گسترش دادن ساختمان‌های موجود، اغلب به این نکته می‌رسیم که فضای کودکان خیلی کوچک است یا از لحاظ مجازی وجود ندارند. در اواخر دهه‌ی ۱۹۹۰، کم‌شمردن جمعیت کودکان در برخی جوامع، امری غیر معمول نبود. در یکی از نشریات

آن ای. کاسی^۱ در سال ۱۹۹۹، توسط ویلیام پی. اوهار^۲ (۱۰۱۹۹۹) بیان گردید که کمیته‌ی آمارگیری تخمین زده است، بیش از دو میلیون کودک، در آمار ۱۹۹۰ شمارش نشده‌اند. گروه آمار در سال ۲۰۰۰ بهتر عمل کردند. آمارهای جدید مفید بوده‌اند؛ اما امکان مفقودشدن حدود یک میلیون نفر در آمار وجود دارد. طراحی فضا برای گروه‌های سنی مختلف و مخصوصا برای کودکان و نوجوانان، ازجمله شاخص‌های خیلی دقیق جمعیت برای خدمات کتابخانه هستند. برخی از مسائل مهم برای طراحی کتابخانه، معمولا به دیگر بخش‌ها واگذار می‌شود. بازاریابی مجموعه‌های کتابخانه و خدمات کتابخانه ازجمله‌ی این موضوعات هستند؛ اما آگاهی از آن برای طراحی فضا مهم است. طراحی برای محوطه‌سازی گروه‌های خارجی نباید به مدت طولانی عقب بیافتد. این بخشی از طرح است که به ساخت ساختمان کتابخانه به‌عنوان یک مکان پذیرایی کمک می‌کند.

همانند مشاوران باتجربه، هر دوی ما در قبال تأمین و توزیع هزینه‌ها در ساختمان کتابخانه‌ها حساسیت داریم؛ بنابراین بسیاری از توجهات به‌سوی کارایی انرژی، کیفیت نورپردازی با هزینه‌ای معقول و حتی دیدگاه‌های آبی برای تولید نیروست. در دریاچه‌ی طوفانی^۳، آیووا^۴، ترکیبی زمین‌شناختی، تحت‌عنوان ستون بوفالو^۵ در ویسکانسین^۶ آغاز شده و پیش می‌رود. از این نقطه‌ی آغازین، مجموعه‌ای از آسیاب‌های بادی، برای تولید نیرو در طول ستون پدیدار می‌شوند. آگاهی از نیازهای نیرو و مقیاس‌هایی برای خلق و ایجاد آن، اموری حیاتی هستند.

خدمات سخت‌افزاری کامپیوتر، با ارتباط بدون سیم تکمیل می‌شوند. نیاز خاصی به درک این تکنولوژی جدید وجود دارد. وابستگی کتابخانه به کامپیوتر رو به افزایش است. زمانی که تکنولوژی کامپیوتر با دیگر تکنولوژی‌ها ترکیب می‌شوند، توسعه‌ی امور رخ می‌دهد.

در نهایت، برخی از گزارش‌ها درباره‌ی تجارب موجود در طراحی‌های اخیر و تأمین منابع انسانی و دیگر منابع لازم برای پروژه، فقط می‌تواند برای کسانی ایجاد اطمینان کند که خواستار آغاز فرایند توسعه‌ی خدمات کتابخانه‌هایی هستند که به‌صورت موفقیت‌آمیزی اجرا می‌شوند. این کتاب را بخوانید و از آن لذت ببرید؛ زیرا برای شما نوشته شده است.

جرارد . پی . مک‌کاب

جیمز آر. کندی

1. Annic E. Casey
2. William P. O'Hare
3. Storm Lake
4. Iowa
5. Buffalo Ridge
6. Wisconsin